

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 864/2007

ze dne 11. července 2007

o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 61 písm. c) a článek 67 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na společný text schválený dohodovacím výborem dne 25. června 2007, v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Společenství si dalo za cíl udržet a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva. K postupnému vytvoření tohoto prostoru má Společenství přijmout opatření týkající se soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem v míře nezbytné pro řádné fungování vnitřního trhu.
- (2) Podle čl. 65 písm. b) Smlouvy mají tato opatření zahrnovat opatření na podporu slčitelnosti kolizních norem platných v členských státech a předpisů pro řešení kompetenčních sporů.
- (3) Na zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 potvrdila Evropská rada zásadu vzájemného uznávání rozsudků a jiných soudních rozhodnutí jakožto základ soudní spolupráce v občanských věcech a vyzvala Radu a Komisi, aby přijaly program opatření k provádění této zásady.
- (4) Dne 30. listopadu 2000 přijala Rada společný program Komise a Rady o opatřeních k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ⁽³⁾. Tento program určuje opatření týkající se harmonizace kolizních norem usnadňující vzájemné uznávání soudních rozhodnutí.

(5) Haagský program ⁽⁴⁾, přijatý Evropskou radou dne 5. listopadu 2004, vyzval k aktivnímu pokračování v práci na kolizních normách v oblasti mimosmluvních závazkových vztahů (Řím II).

(6) Řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje v zájmu zlepšení předvídatelnosti výsledku sporů, jistoty co do rozhodného práva a volného pohybu soudních rozhodnutí, aby kolizní normy platné v členských státech určovaly stejný právní řád bez ohledu na zemi soudu, který se sporem zabývá.

(7) Věcná působnost a ustanovení tohoto nařízení by měly být v souladu s nařízením Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ⁽⁵⁾ (Brusel I) a s nástroji upravujícími právo rozhodné pro smluvní závazkové vztahy.

(8) Toto nařízení by se mělo použít bez ohledu na povahu soudu, který se sporem zabývá.

(9) Nároky vyplývající ze zásady *acta iure imperii* by měly zahrnovat i nároky vznesené vůči osobám jednajícím jménem státu a odpovědnost za jednání orgánů veřejné moci, včetně odpovědnosti osob pověřených výkonem veřejné moci. Tyto záležitosti by proto měly být vyloučeny z oblasti působnosti tohoto nařízení.

(10) Rodinné vztahy by měly zahrnovat vztahy mezi předky a potomky, vztahy mezi manželi, jiné vztahy vzniklé v důsledku manželství a příbuzenské vztahy v boční linii. Odkaz v čl. 1 odst. 2 na vztahy s účinky srovnatelnými s manželstvím a jinými rodinnými vztahy je třeba vykládat v souladu s právem členského státu, jehož soud se sporem zabývá.

(11) Pojem mimosmluvního závazkového vztahu se v jednotlivých členských státech liší. Pro účely tohoto nařízení je proto pojem mimosmluvní závazkový vztah třeba vykládat jako samostatný právní pojem. Kolizní normy stanovené tímto nařízením by se měly vztahovat rovněž na mimosmluvní závazkové vztahy vyplývající z objektivní odpovědnosti.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 241, 28.9.2004, s. 1.

⁽²⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 6. července 2005 (Úř. věst. C 157 E, 6.7.2006, s. 371), společný postoj Rady ze dne 25. září 2006 (Úř. věst. C 289 E, 28.11.2006, s. 68) a postoj Evropského parlamentu ze dne 18. ledna 2007 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku). Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. července 2007 a rozhodnutí Rady ze dne 28. června 2007.

⁽³⁾ Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 1.

(12) Rozhodným právem by se měla rovněž řídit otázka způsobilosti nést odpovědnost z civilních deliktů.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 1791/2006 (Úř. věst. L 363, 20.12.2006, s. 1).

- (13) Jednotná pravidla, uplatňovaná nezávisle na právním řádu, který určují, mohou zabránit narušení hospodářské soutěže mezi stranami sporu v rámci Společenství.
- (14) Požadavek právní jistoty a potřeba spravedlivého posouzení jednotlivých případů jsou základními prvky v oblasti spravedlnosti. Toto nařízení stanoví hraniční určovatele nejvhodnější pro dosažení těchto cílů. Stanoví tedy obecné pravidlo, ale rovněž zvláštní pravidla a u některých ustanovení „únikovou doložku“, která umožňuje odchýlit se od těchto pravidel, je-li ze všech okolností případu zřejmé, že je civilní delikt zjevně úžeji spojen s jinou zemí. Tento soubor pravidel tak vytváří pružný rámec kolizních norem. Rovněž umožňuje danému soudu přistupovat k jednotlivým případům odpovídajícím způsobem.
- (15) Zatímco zásada *lex loci delicti commissi* je základním přístupem uplatňovaným pro mimosmluvní závazkové vztahy v téměř všech členských státech, její konkrétní uplatnění se v případě rozptýlení prvků daného případu do více zemí různí. Tento stav je zdrojem nejistoty co do rozhodného práva.
- (16) Jednotná pravidla by měla posílit předvídatelnost soudních rozhodnutí a zajistit přiměřenou rovnováhu mezi zájmy osoby, vůči které je vznášen nárok na náhradu škody, a zájmy poškozeného. Uplatnění právního řádu země, kde přímá škoda vznikla (zásada *lex loci damni*), vytváří spravedlivou rovnováhu mezi zájmy osoby, vůči které je vznášen nárok na náhradu škody, a zájmy poškozeného a také zohledňuje moderní přístup k občansko-právní odpovědnosti a vývoj systémů objektivní odpovědnosti.
- (17) Určení rozhodného práva by se mělo řídit místem, kde škoda vznikla, bez ohledu na zemi nebo země, ve kterých by se mohly projevit nepřímé následky. V souladu s tím by se v případech škody na zdraví nebo na majetku měla za zemi, kde škoda vznikla, považovat země, v níž byla škoda na zdraví nebo na majetku způsobena.
- (18) Obecným pravidlem tohoto nařízení by měla být zásada *lex loci damni*, uvedená v čl. 4 odst. 1. Ustanovení čl. 4 odst. 2 by se mělo považovat za výjimku z tohoto obecného pravidla, která zavádí zvláštní vztah, mají-li strany obvyklé bydliště ve stejné zemi. Ustanovení čl. 4 odst. 3 je nutno vykládat jako „únikovou doložku“ vzhledem k čl. 4 odst. 1 a 2, vyplývá-li ze všech okolností daného případu, že je civilní delikt zjevně úžeji spojen s jinou zemí.
- (19) Pro zvláštní delikty, pro které obecné pravidlo nedovoluje dosáhnout přiměřené rovnováhy mezi zájmy zúčastněných subjektů, je vhodné zavést zvláštní pravidla.
- (20) Kolizní norma v oblasti odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku by měla splňovat cíle, jimiž jsou spravedlivé rozdělení rizik spojených s moderní společností špičkových technologií, ochrana zdraví spotřebitelů, podněcování inovace, zajištění nenarušené hospodářské soutěže a usnadnění obchodu. Vytvoření kaskádního systému spojujících prvků spolu s doložkou o předvídatelnosti představuje z hlediska těchto cílů vyvážené řešení. Prvním prvkem, který je třeba vzít v úvahu, je právo země, v níž měl poškozený v okamžiku vzniku škody obvyklé bydliště, byl-li výrobek v této zemi uveden na trh. Další prvky kaskády se použijí, pokud dotýčný výrobek nebyl v této zemi uveden na trh, aniž je dotčen čl. 4 odst. 2 a možnost zjevně užšího vztahu s jinou zemí.
- (21) Zvláštní pravidlo uvedené v článku 6 není výjimkou z obecného pravidla stanoveného v čl. 4 odst. 1, ale spíše jeho vyjasněním. V případě nekalé hospodářské soutěže by kolizní norma měla chránit soutěžitele, spotřebitele a veřejnost a zaručit řádné fungování tržního hospodářství. Tyto cíle obecně splňuje uplatnění práva země, ve které dochází nebo může dojít k narušení soutěžních vztahů nebo společných zájmů spotřebitelů.
- (22) Mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají z omezení hospodářské soutěže podle čl. 6 odst. 3, by se měly vztahovat jak na porušení vnitrostátního soutěžního práva, tak na porušení soutěžního práva Společenství. Rozhodným právem pro takové mimosmluvní závazkové vztahy by mělo být právo země, jejíž trh je nebo může být narušen. Jestliže je nebo může být narušen trh ve více zemích, měla by mít osoba usilující o náhradu škody v určitých případech možnost rozhodnout se žalovat podle práva soudu, u něhož je žaloba podávána.
- (23) Pro účely tohoto nařízení by měl pojem „omezování hospodářské soutěže“ zahrnovat zákaz dohod mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže v členském státě nebo na vnitřním trhu, jakož i zákaz zneužití dominantního postavení v členském státě nebo na vnitřním trhu, jsou-li tyto dohody, rozhodnutí, jednání ve vzájemné shodě či zneužití zakázány články 81 a 82 Smlouvy o ES nebo právem členského státu.
- (24) „Škodou na životním prostředí“ by se měla rozumět nepřiznivá změna v přírodním zdroji, jako je voda, půda nebo vzduch, zhoršení funkce, kterou tento zdroj vykonává ve prospěch jiného přírodního zdroje nebo veřejnosti, anebo snížení rozmanitosti živých organismů.

- (25) Pokud jde o škody na životním prostředí, odůvodňuje článek 174 Smlouvy, který usiluje o vysokou úroveň ochrany, založenou na zásadě obezřetnosti a prevence, na zásadě přednosti nápravných opatření u zdroje a na zásadě „znečišňovatel platí“, plně užití zásady diskriminace ve prospěch poškozeného. Otázka okamžiku, ve kterém si může osoba uplatňující nárok na náhradu škody zvolit rozhodné právo, by se měla řídit právem soudu členského státu, u něhož je nárok uplatňován.
- (26) Pokud jde o porušování práv duševního vlastnictví, měla by se zachovat obecně uznávaná zásada *lex loci protectionis*. Pro účely tohoto nařízení by se pojem práv duševního vlastnictví měl vykládat tak, že zahrnuje například autorské právo a práva související, zvláštní právo na ochranu databází a práva průmyslového vlastnictví.
- (27) Přesný význam pojmu protestní akce v kolektivním vyjednávání, jako je stávková nebo výlučka, se v jednotlivých členských státech liší a je upraven vnitrostátními předpisy každého členského státu. Toto nařízení proto vychází z obecné zásady, že rozhodným právem by mělo být právo státu, ve kterém se protestní akce v kolektivním vyjednávání uskutečnila, s cílem chránit práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů.
- (28) Zvláštním pravidlem o protestní akci v kolektivním vyjednávání v článku 9 nejsou dotčeny podmínky týkající se uskutečnění takové akce v souladu s vnitrostátním právem a není jím dotčeno právní postavení odborů nebo organizací zastupujících zaměstnance, jak je upravuje právo členských států.
- (29) Zvláštní pravidla by měla být stanovena pro případy vzniku škody jiným způsobem než z civilního deliktu, jako je bezdůvodné obohacení, jednání bez příkazu nebo předšmluvní odpovědnost (*culpa in contrahendo*).
- (30) Předšmluvní odpovědnost je pro účely tohoto nařízení samostatným pojmem a nemusí být nutně vykládána ve smyslu, jaký má ve vnitrostátním právu. Měla by zahrnovat porušení povinnosti podat pravdivé informace a selhání jednání o uzavření smlouvy. Článek 12 pokrývá pouze mimosmluvní závazkové vztahy, jež jsou přímo spojeny s jednáními, která předcházejí uzavření smlouvy. To znamená, že pokud během sjednávání smlouvy dojde ke škodě na zdraví, měl by se použít článek 4 nebo jiná příslušná ustanovení tohoto nařízení.
- (31) V zájmu respektování zásady autonomie stran a posílení právní jistoty by strany měly mít možnost volby rozhodného práva pro mimosmluvní závazkové vztahy. Tato volba by měla být výslovně vyjádřena nebo by měla s dostatečnou jistotou vyplývat z okolností případu. Při rozhodování o existenci či neexistenci dohody musí soud respektovat úmysl stran. Slabší strany by měly být chráněny tím, že možnost volby bude podléhat určitým podmínkám.
- (32) Z důvodu veřejného zájmu mohou soudy členských států za výjimečných okolností použít výhradu veřejného pořádku a imperativní ustanovení. Zvláště může být jako porušení veřejného pořádku místa soudu, který se sporem zabývá, posuzován případ, kdy by bylo v důsledku uplatnění práva určeného podle tohoto nařízení uloženo nekompenzační odškodnění exemplární nebo represivní povahy v mimořádné výši, v závislosti na okolnostech případu a právním řádu členského státu soudu, který se sporem zabývá.
- (33) Podle současných vnitrostátních pravidel pro náhradu škody přiznávanou obětem silniční dopravní nehody by měl soud, který se sporem zabývá, při stanovování výše náhrady škody na zdraví v případě, kdy se nehoda stala v jiném státě, než je stát obvyklého bydliště oběti, zohlednit veškeré významné skutkové okolnosti týkající se konkrétní oběti, včetně zejména skutečné újmy a nákladů na následnou a zdravotní péči.
- (34) K dosažení přiměřené rovnováhy mezi stranami by měla být pokud možno brána v úvahu pravidla bezpečnosti a chování platná v zemi, ve které došlo k jednání způsobujícímu škodu, a to i v případech, kdy se mimosmluvní závazkový vztah řídí právem jiné země. Pojem „pravidla bezpečnosti a chování“ by měl být vykládán jako zahrnující veškeré právní předpisy související s bezpečností a chováním, včetně například pravidel bezpečnosti silničního provozu v případě dopravní nehody.
- (35) Je třeba zabránit stavu, kdy jsou kolizní normy rozptýleny do více nástrojů a kdy jsou mezi nimi rozdíly. Toto nařízení však nevyklučuje možnost začlenit kolizní normy pro mimosmluvní závazkové vztahy do právních předpisů Společenství týkající se konkrétních otázek.
- Tímto nařízením by nemělo být dotčeno používání jiných nástrojů obsahujících ustanovení, jejichž účelem je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu, pokud nemohou být použity v spojení s právem určeným podle pravidel tohoto nařízení. Uplatňování ustanovení rozhodného práva určeného podle kolizních norem tohoto nařízení by nemělo omezovat volný pohyb zboží a služeb, jak je upraven akty Společenství, například směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) ⁽¹⁾.

(1) Úř. věst. L 178, 17.7.2000, s. 1.

- (36) Dodržování mezinárodních závazků členských států znamená, že tímto nařízením by neměly být dotčeny mezinárodní úmluvy, jejichž stranou je jeden nebo více členských států ke dni přijetí tohoto nařízení. S cílem zlepšit přístupnost platných pravidel by Komise měla v *Úředním věstníku Evropské unie* zveřejnit seznam příslušných úmluv na základě informací poskytnutých členskými státy.
- (37) Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě návrh týkající se postupů a podmínek, podle nichž by členské státy byly oprávněny v jednotlivých a výjimečných případech vlastním jménem sjednávat a uzavírat dohody se třetími zeměmi týkající se odvětvových oblastí a obsahující ustanovení o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy.
- (38) Jelikož cíle tohoto nařízení nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jej může být z důvodu rozsahu a účinků tohoto nařízení lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (39) V souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o založení Evropského společenství, se Spojené království a Irsko účastní přijímání a používání tohoto nařízení.
- (40) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o založení Evropského společenství, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto nařízení, a proto pro ně není závazné ani použitelné,

2. Z oblasti působnosti tohoto nařízení se vyjímají
- a) mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají z rodinných vztahů a vztahů považovaných rozhodným právem za vztahy se srovnatelnými účinky, včetně vyživovací povinnosti;
- b) mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají z majetkových vztahů mezi manželi nebo mezi osobami ve vztazích považovaných rozhodným právem za vztahy s účinkem srovnatelným s manželstvím a ze závětí a dědění;
- c) mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají ze směnek cizích a vlastních, šeků a jiných převoditelných cenných papírů, v rozsahu, v jakém závazky z těchto převoditelných cenných papírů vyplývají z jejich převoditelnosti;
- d) mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají z práva obchodních společností a jiných zapsaných nebo nezapsaných právnických osob a týkají se například vzniku, zápisem nebo jinak, způsobilosti k právům a právním úkonům, vnitřního uspořádání nebo rušení obchodních společností a jiných zapsaných nebo nezapsaných právnických osob, osobní odpovědnosti vedoucích osob a členů za závazky obchodní společnosti nebo právnické osoby a osobní odpovědnost auditorů vůči obchodní společnosti nebo jejím členům za zákonný audit účetních dokladů;
- e) mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají ze vztahů mezi zakladateli, správci a oprávněnými osobami dobrovolně vytvořeného trustu;
- f) mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají v souvislosti se škodou z jaderné události;
- g) mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z narušení soukromí a osobnostních práv, včetně pomluvy.

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I

OBLAST PŮSOBNOSTI

Článek 1

Oblast působnosti

1. Toto nařízení se vztahuje na mimosmluvní závazkové vztahy občanského a obchodního práva v případě kolize právních řádů. Nevztahuje se zejména na věci daňové, celní či správní ani na odpovědnost státu za jednání a opomenutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*).

3. Toto nařízení se nevztahuje na dokazování a soudní řízení s výhradou článků 21 a 22.

4. Pro účely tohoto nařízení se „členským státem“ rozumí jakýkoli členský stát kromě Dánska.

Článek 2

Mimosmluvní závazkové vztahy

1. Pro účely tohoto nařízení zahrnuje škoda jakékoli následky civilního deliktu, bezdůvodného obohacení, jednatelství bez příkazu nebo předšmluvního jednání.

2. Toto nařízení se vztahuje i na mimosmluvní závazkové vztahy, které pravděpodobně vzniknou.

3. Každý odkaz v tomto nařízení na
- a) skutečnost, jež vedla ke vzniku škody, zahrnuje i skutečnosti, které pravděpodobně povedou ke vzniku škody, a
 - b) škodu zahrnuje škodu, která pravděpodobně vznikne.
- c) není-li splněna žádná z podmínek uvedených v písmenech a) a b), právo země, kde škoda vznikla, byl-li výrobek v této zemi uveden na trh.

Rozhodným právem je však právo země, ve které má osoba, vůči které je uplatňován nárok na náhradu škody, obvyklé bydliště, pokud tato osoba nemohla rozumně předvídat uvedení daného výrobku nebo stejného typu výrobku na trh v zemi, jejíhož rozhodného práva by se použilo na základě písmene a), b) nebo c).

Článek 3

Univerzální použitelnost

Právo určené na základě tohoto nařízení se použije bez ohledu na to, zda je právem některého z členských států.

KAPITOLA II

CIVILNÍ DELIKTY

Článek 4

Obecné pravidlo

1. Nestanoví-li toto nařízení jinak, je rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z civilních deliktů, právo země, kde škoda vznikla, bez ohledu na to, ve které zemi došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, a bez ohledu na to, ve které zemi nebo kterých zemích se projeví nepřímé následky této skutečnosti.

2. Mají-li však osoba, vůči které je vznášen nárok na náhradu škody, a poškozený v okamžiku vzniku škody obvyklé bydliště ve stejné zemi, použije se právo této země.

3. Vyplývá-li ze všech okolností případu, že je civilní delikt zjevně úžejí spojen s jinou zemí, než je země uvedená v odstavci 1 nebo 2, použije se právo této jiné země. Zjevně úžejí vztah k jiné zemi by mohl být založen zejména na již existujícím vztahu mezi stranami, jakým může být například smlouva, který úzce souvisí s daným civilním deliktem.

Článek 5

Odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku

1. Aniž je dotčen čl. 4 odst. 2, je rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají ze škody způsobené vadou výrobku,

- a) právo země, v níž měl poškozený v okamžiku vzniku škody obvyklé bydliště, byl-li výrobek v této zemi uveden na trh;
- b) není-li podmínka uvedená v písmenu a) splněna, právo země, ve které byl výrobek pořízen, byl-li výrobek v této zemi uveden na trh;

2. Vyplývá-li ze všech okolností případu, že je civilní delikt zjevně úžejí spojen s jinou zemí, než je země uvedená v odstavci 1, použije se právo této jiné země. Zjevně úžejí vztah k jiné zemi by mohl být založen zejména na již existujícím vztahu mezi stranami, jakým může být například smlouva, který úzce souvisí s daným civilním deliktem.

Článek 6

Nekalá soutěž a jednání omezující volnou hospodářskou soutěž

1. Rozhodným právem pro mimosmluvní závazky, které vznikají z jednání z nekalé soutěže, je právo země, ve které dochází nebo pravděpodobně dojde k narušení soutěžních vztahů nebo společných zájmů spotřebitelů.

2. Postihuje-li jednání z nekalé soutěže výlučně zájmy určitého soutěžitele, použije se článek 4.

3. a) Rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z omezení hospodářské soutěže, je právo země, jejíž trh je nebo může být narušen.

b) Jestliže je nebo může být narušen trh ve více zemích, může se osoba usilující o náhradu škody, která žaluje u soudu bydliště žalovaného, místo toho rozhodnout žalovat podle práva soudu, u něhož je žaloba podávána, za předpokladu, že trh v daném členském státě je jedním z trhů, jež byly přímo a významně narušeny omezením hospodářské soutěže, z něhož vzniká mimosmluvní závazkový vztah, o který je žaloba opřena; pokud žalobce u daného soudu v souladu s platnými pravidly o určení příslušnosti žaluje více než jednoho žalovaného, může se rozhodnout žalovat pouze podle práva tohoto soudu, pokud omezení hospodářské soutěže, na němž je žaloba proti každému ze žalovaných založena, přímo a významně narušuje také trh členského státu daného soudu.

4. Rozhodné právo určené podle tohoto článku nelze vyloučit dohodou podle článku 14.

Článek 7

Škoda na životním prostředí

Rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají ze škody na životním prostředí nebo škody na zdraví nebo na majetku v důsledku takové škody, je právo určené podle čl. 4 odst. 1, pokud si osoba, která uplatňuje nárok na náhradu škody, nezvolí za rozhodné právo pro svůj nárok právo země, kde došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody.

Článek 8

Porušení práv duševního vlastnictví

1. Rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z porušení práva duševního vlastnictví, je právo země, pro kterou je uplatňována ochrana těchto práv.

2. Rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z porušení jednotného práva duševního vlastnictví Společenství, je v otázkách neupravených příslušným aktem Společenství právo země, ve které k tomuto porušení došlo.

3. Rozhodné právo určené podle tohoto článku nelze vyloučit dohodou podle článku 14.

Článek 9

Protestní akce v kolektivním vyjednávání

Aniž je dotčen čl. 4 odst. 2, je rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, pokud jde o odpovědnost osoby v postavení zaměstnance nebo zaměstnavatele nebo organizací zastupujících jejich profesní zájmy za škody způsobené trvajícím nebo uskutečněnou protestní akcí v kolektivním vyjednávání, právo země, ve které akce byla nebo má být uskutečněna.

KAPITOLA III

**BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ, JEDNATELSTVÍ BEZ PŘÍKAZU
A PŘEDSMLUVNÍ ODPOVĚDNOST**

Článek 10

Bezdůvodné obohacení

1. Souvisí-li mimosmluvní závazkový vztah, který vzniká z bezdůvodného obohacení, včetně úhrady neexistujícího dluhu, s již existujícím vztahem mezi stranami, jako například smluvním vztahem nebo vztahem vyplývajícím z civilního deliktu, který úzce souvisí s tímto bezdůvodným obohacením, je rozhodným právem právo, kterým se řídí uvedený existující vztah.

2. Nemůže-li být rozhodné právo určeno na základě odstavce 1 a strany mají v okamžiku, kdy došlo ke skutečnosti, jež vedla k bezdůvodnému obohacení, obvyklé bydliště ve stejné zemi, použije se právo této země.

3. Nemůže-li být rozhodné právo určeno na základě odstavců 1 a 2, je jím právo země, kde k bezdůvodnému obohacení došlo.

4. Vyplývá-li ze všech okolností případu, že je mimosmluvní závazkový vztah, který vzniká z bezdůvodného obohacení, zjevně úžeji spojen s jinou zemí, než je země uvedená v odstavcích 1, 2 a 3, použije se právo této jiné země.

Článek 11

Jednatelství bez příkazu

1. Souvisí-li mimosmluvní závazkový vztah, který vzniká z jednatelství bez příkazu, s již existujícím vztahem mezi stranami, jako například smluvním vztahem nebo vztahem vzniklým z civilního deliktu, který úzce souvisí s tímto mimosmluvním závazkovým vztahem, je rozhodným právem právo, kterým se řídí uvedený existující vztah.

2. Nemůže-li být rozhodné právo určeno na základě odstavce 1 a strany mají v okamžiku, kdy došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, obvyklé bydliště ve stejné zemi, použije se právo této země.

3. Nemůže-li být rozhodné právo určeno na základě odstavců 1 a 2, je jím právo země, kde k jednatelství bez příkazu došlo.

4. Vyplývá-li ze všech okolností případu, že je mimosmluvní závazkový vztah, který vzniká z jednatelství bez příkazu, zjevně úžeji spojen s jinou zemí, než je země uvedená v odstavcích 1, 2 a 3, použije se právo této jiné země.

Článek 12

Předsmluvní odpovědnost

1. Rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z předsmluvního jednání, je bez ohledu na to, zda došlo ke skutečnému uzavření smlouvy, právo, které se použije na smlouvu nebo které by se na ni použilo, kdyby byla uzavřena.

2. Nemůže-li být rozhodné právo určeno podle odstavce 1, je jím

a) právo země, ve které škoda vznikla, bez ohledu na zemi, v níž došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, a zemi nebo země, ve kterých nastaly nepřímé následky uvedené skutečnosti, nebo

b) mají-li strany obvyklé bydliště ve stejné zemi v okamžiku, kdy došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, právo této země, nebo

c) vyplývá-li ze všech okolností případu, že je mimosmluvní závazkový vztah, který vzniká z předsmluvního jednání, zjevně úžeji spojen s jinou zemí, než je země uvedená v písmenech a) a b), právo této jiné země.

Článek 13

Použitelnost článku 8

Pro účely této kapitoly se článek 8 použije na mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z porušení práva duševního vlastnictví.

KAPITOLA IV

VOLBA PRÁVA

Článek 14

Volba práva

1. Strany si mohou zvolit právo, kterým se bude řídit jejich mimosmluvní závazkový vztah,

- a) dohodou, která byla uzavřena poté, co došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody,

nebo

- b) dohodou, která byla svobodně sjednána před tím, než došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, v případě, že všichni účastníci jednájí v rámci své podnikatelské činnosti.

Tato volba musí být výslovně vyjádřena nebo musí s dostatečnou určitostí vyplývat z okolností případu a nejsou jí dotčena práva třetích osob.

2. V případě, že se v okamžiku, kdy došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, nacházejí všechny prvky pro situaci významné v jiné zemi než v zemi, jejíž právo bylo zvoleno, není volbou práva, kterou strany učinily, dotčeno použití ustanovení práva této jiné země, od nichž se nelze smluvně odchýlit.

3. V případě, že se v okamžiku, kdy došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, nacházejí všechny prvky pro situaci významné v jednom nebo ve více členských státech, není volbou jiného rozhodného práva stranami než práva členského státu dotčeno použití těch ustanovení práva Společenství, případně v podobě, v jaké je provedeno v členském státě sídla soudu, od nichž se nelze smluvně odchýlit.

KAPITOLA V

SPOLEČNÁ PRAVIDLA

Článek 15

Působnost rozhodného práva

Rozhodným právem pro mimosmluvní závazkové vztahy podle tohoto nařízení se řídí zejména

- a) základ a rozsah odpovědnosti, včetně určení osob, které mohou nést odpovědnost za své jednání;
- b) důvody pro vyloučení odpovědnosti, omezení odpovědnosti a rozdělení odpovědnosti;

- c) určení vzniku škody, její povahy a posouzení nebo nárokování odškodnění;

- d) opatření, která může soud přijmout v rozsahu své pravomoci podle procesního práva, aby zabránil vzniku nebo trvání škody na zdraví nebo na majetku anebo aby zajistil náhradu této škody;

- e) otázka, může-li dojít k převodu práva na uplatnění nároku na náhradu škody nebo odškodnění, včetně dědění;

- f) určení osob oprávněných k náhradě škody utrpěné jimi osobně;

- g) odpovědnost za jednání jiné osoby;

- h) způsob zániku závazku a pravidla o promlčení a prekluzi, včetně pravidel o počátku, přerušení a stavení běhu promlčecí doby nebo prekluzivních lhůt.

Článek 16

Imperativní ustanovení

Tímto nařízením není v žádném případě dotčeno použití imperativních ustanovení práva země, v níž má soud sídlo, bez ohledu na právo, které by se na mimosmluvní závazkový vztah jinak použilo.

Článek 17

Pravidla bezpečnosti a chování

Při posuzování chování osoby, vůči které je vznášen nárok na náhradu škody, je třeba přihlídnout, jako ke skutkové otázce a v náležitém rozsahu, k pravidlům bezpečnosti a chování platným v místě a v okamžiku, kdy došlo ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku odpovědnosti.

Článek 18

Přímá žaloba proti pojistiteli odpovědné osoby

Poskozený může vznést svůj nárok přímo proti pojistiteli osoby povinné k nahrazení škody, stanoví-li to právo rozhodné pro daný mimosmluvní závazkový vztah nebo právo rozhodné pro danou pojistnou smlouvu.

Článek 19

Subrogace

Má-li určitá osoba („věřitel“) mimosmluvní nárok vůči jiné osobě („dlužníkovi“) a třetí osoba je povinna uspokojit věřitele nebo na základě této povinnosti věřitele uspokojila, určuje právo, kterým se řídí povinnost této třetí osoby, zda a v jakém rozsahu je třetí osoba oprávněna uplatnit vůči dlužníkovi práva, která měl vůči dlužníkovi věřitel podle práva rozhodného pro jejich vztah.

Článek 20

Společná odpovědnost

Uplatňuje-li věřitel nárok vůči více dlužníkům, kteří odpovídají za uspokojení téhož nároku, a jeden z dlužníků již nárok zcela nebo zčásti uspokojil, řídí se uplatnění nároku regresního postihu tohoto dlužníka vůči ostatním spoludlužníkům za poskytnuté plnění právem rozhodným pro mimosmluvní závazkový vztah tohoto dlužníka vůči věřiteli.

Článek 21

Formální platnost

Jednostranný právní úkon, který má vyvolat právní účinky a který se týká mimosmluvního závazkového vztahu, je formálně platným, splňuje-li formální náležitosti podle práva, kterým se řídí daný mimosmluvní závazkový vztah, nebo podle práva země, ve které byl učiněn.

Článek 22

Důkazní břemeno

1. Právo rozhodné pro mimosmluvní závazkové vztahy podle tohoto nařízení se použije v rozsahu, v jakém pro mimosmluvní závazkové vztahy obsahuje pravidla pro použití právních domněnek nebo určení důkazního břemene.

2. Právní úkon může být prokázán jakýmkoli důkazním prostředkem přípustným podle práva země, v níž má soud sídlo, nebo některého z právních řádů uvedených v článku 21, podle kterého je právní úkon formálně platný, za předpokladu, že soud může tento důkaz provést.

KAPITOLA VI

OSTATNÍ USTANOVENÍ

Článek 23

Obvyklé bydliště

1. Pro účely tohoto nařízení se za obvyklé bydliště v případě společností a jiných zapsaných nebo nezapsaných právnických osob považuje místo jejich ústřední správy.

Dojde-li ke skutečnosti, jež vedla ke vzniku škody, nebo vznikne-li škoda v důsledku jednání pobočky, zastoupení nebo jiné provozovny, považuje se za obvyklé bydliště místo, ve kterém se nachází pobočka, zastoupení nebo jiná provozovna.

2. Pro účely tohoto nařízení je obvyklým bydlištěm fyzické osoby, která jedná při výkonu své podnikatelské činnosti, její hlavní místo podnikání.

Článek 24

Vyloučení zpětného a dalšího odkazu

Použitím práva země určeným na základě tohoto nařízení se rozumí použití právních norem platných v této zemi, s výjimkou jejích norem mezinárodního práva soukromého.

Článek 25

Státy s více právními systémy

1. Je-li některý stát složen z více územních jednotek, z nichž každá má vlastní právní normy upravující mimosmluvní závazkové vztahy, považuje se pro účely určení rozhodného práva podle tohoto nařízení každá územní jednotka za zemi.

2. Členský stát, v němž mají různé územní jednotky vlastní právní normy upravující mimosmluvní závazkové vztahy, není povinen uplatňovat toto nařízení při kolizi výhradně mezi právními řády těchto jednotek.

Článek 26

Veřejný pořádek místa soudu

Použití některého ustanovení práva kterékoli země určeného na základě tohoto nařízení může být odmítnuto pouze v případě, že by bylo zjevně neslučitelné s veřejným pořádkem místa soudu.

Článek 27

Vztah k ostatním ustanovením práva Společenství

Tímto nařízením není dotčeno použití právních předpisů Společenství, které ve zvláštních případech stanoví kolizní normy pro mimosmluvní závazkové vztahy.

Článek 28

Vztah ke stávajícím mezinárodním úmluvám

1. Tímto nařízením není dotčeno použití mezinárodních úmluv, jejichž stranou je jeden nebo více členských států ke dni přijetí tohoto nařízení a které stanoví kolizní normy pro mimosmluvní závazkové vztahy.

2. Toto nařízení se však použije mezi členskými státy přednostně ve vztahu k úmluvám uzavřeným výlučně mezi dvěma a více členskými státy v rozsahu, ve kterém se týkají předmětu právní úpravy tohoto nařízení.

KAPITOLA VII
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 29

Seznam úmluv

1. Členské státy oznámí Komisi do 11. července 2008 seznam úmluv uvedených v čl. 28 odst. 1. Po tomto dni oznámí členské státy Komisi veškerá vypovězení zmíněných úmluv.
2. Komise zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie* do šesti měsíců po obdržení
 - i) seznam úmluv uvedený v odstavci 1,
 - ii) vypovězení uvedená v odstavci 1.

Článek 30

Přezkum

1. Komise do 20. srpna 2011 předloží Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o uplatňování tohoto nařízení. V případě potřeby ke zprávě přiloží návrhy na jeho změny. Tato zpráva bude zahrnovat
 - i) studii o dopadech na způsob, jakým je uplatňováno zahraniční právo v různých právních řádech, a o míře, v jaké

soudy členských států v praxi používají zahraniční právo podle tohoto nařízení,

- ii) studii o dopadech článku 28 tohoto nařízení s ohledem na Haagskou úmluvu ze dne 4. května 1971 o právu použitelném pro dopravní nehody.

2. Komise do 31. prosince 2008 předloží Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru studii o situaci v oblasti práva rozhodného pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají v souvislosti s narušením soukromí a osobnostních práv, a zohlední při tom pravidla vztahující se ke svobodě tisku a svobodě projevu ve sdělovacích prostředcích a otázky kolize práva související se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ⁽¹⁾.

Článek 31

Časová působnost

Toto nařízení se použije pro skutečnosti, jež vedou ke vzniku škody, ke kterým dojde po vstupu tohoto nařízení v platnost.

Článek 32

Den použitelnosti

Toto nařízení se použije ode dne 11. ledna 2009, s výjimkou článku 29, který se použije ode dne 11. července 2008.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné v členských státech v souladu se Smlouvou o založení Evropského společenství.

Ve Štrasburku dne 11. července 2007.

Za Evropský parlament
předseda
H.-G. PÖTTERING

Za Radu
předseda
M. LOBO ANTUNES

⁽¹⁾ Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

Prohlášení Komise k přezkumu (článek 30)

Komise na výzvu Evropského parlamentu a Rady předloží nejpozději v prosinci roku 2008 v rámci článku 30 nařízení „Řím II“ studii o situaci v oblasti práva rozhodného pro mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají v souvislosti s narušením soukromí a osobnostních práv. Komise vezme v úvahu veškeré aspekty této situace a v případě potřeby přijme odpovídající opatření.

Prohlášení Komise k silničním dopravním nehodám

Komise, vědoma si rozdílné praxe v jednotlivých členských státech, pokud jde o míru náhrady škody přiznávané obětem silniční dopravní nehody, je připravena přezkoumat konkrétní problémy vyplývající pro obyvatele EU, kteří se stali účastníky silniční dopravní nehody v jiném členském státě, než je stát jejich obvyklého bydliště. Za tímto účelem předloží do konce roku 2008 Evropskému parlamentu a Radě studii o veškerých možnostech zlepšení postavení přeshraničních obětí, zejména v oblasti pojištění; z této studie bude vycházet zelená kniha.

Prohlášení Komise k přístupu k zahraničnímu právu

Komise, vědoma si rozdílné praxe v jednotlivých členských státech, pokud jde o přístup k zahraničnímu právu, zveřejní s přihlédnutím k cílům Haagského programu nejpozději čtyři roky po vstupu nařízení „Řím II“ v platnost a v každém případě, jakmile bude k dispozici, horizontální studii o používání zahraničního práva v občanských a obchodních věcech soudy členských států. Je rovněž připravena přijmout v případě potřeby odpovídající opatření.
